

TURUN
YLIOPISTO

GEOKÄTKÖILY – POHJANLAHDEN RANTATIE

| Tiia Naskali 2010 |

Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma

Turun yliopisto – University of Turku

Selkämeren rannikon matkailutiehanke

Geokätköily-harrastus uusien matkakokemusten ja elämysten tuottajana Pohjanlahden rantatiellä

Teksti Tiia Naskali

Pori 2010

Sisällysluettelo

1. Geokätköily ja lodjaus	4
2. Kätköjen etsintää Ahlaisten kulttuuriympäristössä	6
3. Geokätköily matkailussa	7
3.1 Geokätköily osana hyvinvointi- ja luontomatkailua.....	8
3.2 Rantatie tutuksi erilaisten teemojen kautta.....	9
3.3 Rantatien varrella olevat luonto-, kulttuuri- ja historialliset kohteet geokätköilyssä.....	10
4. Rantatiellä olevien kohteiden ja kätköily -harrastuksen saavutettavuus	13
5. Aarteensintää erilaisten kohderyhmien näkökulmasta	14
5.1 Lapsiperheet, nuoret aikuiset ja iäkkäämmät matkailijat aarteensijöinä	14
6. Yhteistyötä oppilaitosten, museoiden ja erilaisten tapahtumien kanssa	16
7. Lopuksi	17

Viitteet

Lähteet

Tarkastelen tässä raportissa geokätköily -harrastusta ja sen soveltamista matkailuun Pohjanlahden rantatiellä. Pyrin etsimään vastauksia kysymyksiin: miten teknologiaa hyödyntävä aarteenetsintä –harrastus soveltuu matkailukäyttöön ja miten geokätköilyn ideaa voisi soveltaa rantatien kulttuurillisesti sekä maisemallisesti rikkaaseen ympäristöön? Kohteita voidaan tuoda esille mm. erilaisten teemojen kautta. Teemojen avulla voidaan myös huomioida erilaiset kohderyhmät ja tarjota heille monipuolisia geokätköreittejä sekä –kohteita.

Haluan huomioida muualta tulevien matkailijoiden lisäksi myös paikalliset asukkaat ja sen, mitä uutta geokätköily voisi tuoda heidän ympäristökokemuksiinsa. Erilaisten yhteistyökumppanien kanssa suunnitellut geokätköreitit voisivat tarjota elämysten ja kokemusten lisäksi tietoa ympäristöstä sekä tarjota uudenlaisia näkökulmia matkakohteiden tarkasteluun. Ensin on kuitenkin hyvä perehtyä siihen, mitä geokätköily tarkoittaa ja miten geokätköilyä ylipäätään harrastetaan.

1. Geokätköily ja lodjaus

Geokätköilyssä virtuaalisuus ja teknologia yhdistyvät ympäristössä tapahtuvaan aarteenetsintään. Aarteiden eli kätköjen sijainnit on merkitty internetiin, ja etsittävät kätköt sijaitsevat todellisessa ympäristössä. Geokätköilyn harrastus on vapaaehtoista, ja kätköjen etsinnän lisäksi harrastajat voivat lisätä itse kätköjä internetiin. Geokätköily sivusto www.geocaching.com toimii harrastajien virallisena sivustona ja geokätköilyn pelialustana.¹

Geokätköily vaatii internet -yhteyden, kirjautumisen geokätköily sivustolle ja GPS –paikantimen. Kätköilijä etsii sivustolta itseään kiinnostavan sekä sijainniltaan ja vaikeustasoltaan sopivan kohteen ja näppäilee kätkön koordinaatit GPS –paikantimeen². Kätköjä on monenlaisia ja monen kokoisia, mutta yleensä kätkönä toimii pakasterasia, jonka sisältä löytyy geokätkötiedote, lokikirja ja mahdollisesti pieniä aarteita. Kätkön löytämisen jälkeen harrastaja palaa geokätköily sivustolle ja kertoo kokemuksistaan muille harrastajille.³

Pirita Ihamäki on jakanut geokätköilyn harrastajat kuuteen eri profiiliin, jotka kertovat harrastajan suhteesta geokätköilyyn. Profiilien tarkastelu voi edesauttaa geokätköreittien ja –kohteiden suunnittelua myös erilaisille matkailijoille. Harrastajien haastatteluihin, Groundspeak forumin⁴ keskusteluihin ja harrastajien kotisivuihin perustuva luokitus jakaa geokätköilijät teknofriikkeihin, trendiharrastajiin, urbaaneihin kätköpongareihin, liikunnallisiin luontoaktivisteihin, extremekätköilijöihin sekä älykätköilijöihin. Profiilien nimet

ovat kuvaavia, ja niistä voidaan päätellä, mistä harrastaja on kiinnostunut ja mitä hän harrastuksesta hakee. Jotkut harrastajat pitävät teknologian yhdistämistä liikuntaan ja elämyksiä tuottavaan harrastukseen mielekkäänä. Jotkut etsivät kätköjä erityisesti rakennetuista maisemista kun toiset taas arvostavat haasteellisia maasto- ja luontokohteita. Harrastajat voivat myös pitää liikuntaa tai älyllisiä haasteita tärkeänä.⁵

Geokätköily –harrastus syntyi sen jälkeen, kun SA –häirintä⁶ poistettiin GPS –järjestelmästä Yhdysvalloissa vuonna 2000. Tämä tarkoitti sitä, että paikannustarkkuus parani hetkessä kymmenistä metreistä metreihin. Yhdysvaltalainen tietotekniikkakonsultti Dave Ulmer oli ensimmäinen, joka kokeili tarkentunutta satelliittipaikannusta piilottamalla kätkön metsään ja ilmoittamalla koordinaatit internetissä. Hän kutsui ideaansa nimellä Great American GPS Stash Hunt, josta kehittyi myöhemmin harrastus nimeltä geocaching, suomeksi geokätkentä tai geokätköily. Vuonna 2000 perustettiin myös virallinen geokätköily sivusto www.geocaching.com.⁷

Lodjau⁸ on Suomen Lodjaussivuston mukaan arvoitusten ratkaisua, aarteensintää, suunnistusta, taidetta ja uusien mielenkiintoisten paikkojen löytämistä. Se on geokätköilyn sisarlaji, jonka juuret ulottuvat 1850 – luvun Englantiin. Lodajus saapui Suomeen vuonna 2001, ja harrastus on ollut erityisesti partiolaisten suosiossa. Samalla tavalla kuin geokätköilyssä harrastaja piilottaa lodjun eli kätkön haluamaansa paikkaan ja laittaa lodjaussivustolle vihjeitä, arvoituksia tai koordinaatit paikasta. Lodju sisältää vieraskirjan ja leimasimen, jonka avulla harrastaja saa leiman muistoksi omaan muistikirjaansa, sekä pieniä aarteita. Harrastajalla on myös oma henkilökohtainen leimasin, jolla hän merkkää käyntinsä lodjulla.⁹

Geokätköilystä on muodostunut globaali harrastus, ja kätköjä on piilotettu ympäri maailmaa. On mielenkiintoista tarkastella valittuja kätkökohteita. Miksi tiettyihin paikkoihin on haluttu piilottaa kätkö ja mitä kätkön piilottaja haluaa paikasta kertoa? Geokätköily sivustolle liitetään usein informaatiota, vihjeitä tai kuvailua kätkökohteesta. Kätkön piilottaja voi tuoda kätkön kautta esille omia maisemakokemuksiaan ja –löytöjään, kertoa paikan historiasta tai tuoda esille erilaisia näkökulmia paikkaan liittyen. Kohteisiin voi siis tutustua ensin geokätköily sivustolla ja sitten itse paikan päällä. Omia kokemuksia voi kätkön löytämisen jälkeen vertailla muiden harrastajien kokemuksiin geokätköily sivuston keskustelupalstalla.

Rantatien varrella jo olevat geokätköt liittyvät pääasiassa kulttuuriin ja luontoon, jotka kiinnostavat usein myös matkailijaa¹⁰. Ne ovat tällä hetkellä harrastajien löydettävissä geokätköily sivustolta, ja kätköistä kertovat myös rantatien omat verkkosivut. Kätkö ja

erikoisemmat paikat ovat kuitenkin piilossa niiltä ihmisiltä, jotka eivät ole tutustuneet harrastukseen.

2. Kätköjen etsintää Ahlaisten kulttuuriympäristössä

Sovelsin geokätköilyn ideaa keväällä 2010 Ahlasiin suunnittelemani hyötypeliin, joka tarkoittaa peliä, jossa yhdistyvät leikkimielinen oppiminen pelaamiseen. Tarkoituksena oli saada Ahlaisten koulun kolmasluokkalaisten¹¹, eli 9-10-vuotiaat lapset näkemään arkiympäristönsä uudesta näkökulmasta, kun tutut paikat olivatkin osa peliä ja pelaamista. Käytin Ahlaisten arvoitus –pelin¹² alustana internetissä sijaitsevaa blogia¹³, jossa esittelin pelin ohjeet, taustatarinan sekä tehtävät. Halusin jättää GPS –laitteet pelistä pois, jotta tekniikka ja sen käytön opettelu ei nousisi liian suureksi osaksi pelikokemusta. Tarkoitukseni oli suunnitella peli niin, ettei se vaatisi pelaajaltaan enempää kuin internet –yhteyden, muistiinpanopaperia sekä kartan.

Peli sisälsi seitsemän tehtävää, joista viisi vei lapset etsimään kätköjä Ahlaisten kirkonkylältä. Tehtäviin liittyvä taustatarina antoi lapsille salakirjoitushaasteen, jonka ratkaisemiseksi heidän tuli löytää kätköt ja niiden sisällä olevat kirjaimet. Jokainen tehtävä kertoi lyhyesti kätköpaikasta ja antoi vihjeen siitä, missä kätkö on. Tehtäviä lukiessaan lapset tekivät muistiinpanoja kätköpaikoista heille annettuun karttaan. Löydettyään kaikki kätköt ja suoritettuaan kaksi muuta tehtävää pystyivät he lukemaan salakirjoituksen, jonka jälkeen peli päättyi. Tehtävien lukemiseen, vihjeiden kirjoittamiseen, kätköjen etsintään ja salakirjoituksen purkamiseen kului aikaa noin kolme tuntia.

Käytin kätköpaikkojen valinnassa ja tehtävien rakentamisessa pääasiassa Ulla Heinosen kirjoittamaa *Ahlaisten historia* –teosta. Sen lisäksi sain paljon tietoa kylästä ja sen tapahtumista Ahlaisten kyläsihteeriltä, joka kertoi myös muistitietoon pohjautuvia tarinoita, joita ei kirjoista olisi löytynytäkään. Tehtävien aiheet liittyivät kaikki paikallishistoriaan ja niissä käsiteltiin mm. kalastusta ja helmenpyyntiä, koulunkäyntiä 1800–1900-lukujen vaihteessa, vanhaa paikallista sanontaa ja kirkkokuria. Halusin liittää tehtäviin myös Vanhan postitien (Pullerontie), joka on osa rantatietä ja, jossa historiallinen tie on säilynyt alkuperäisimmillään¹⁴.

Pelaamisen aikana tehtyjen havaintojen ja lapsille teettämäni kyselylomakkeen perusteella teknologiaa ja kylällä tapahtuvaa aarteensintää yhdistelevästä pelistä pidettiin. Lapset pelasivat peliä opettajan jakamissa 3-4 hengen ryhmissä, mikä tuntui olevan juuri sopiva ryhmäkoko. Kaikille riitti tekemistä, eikä ketään jätetty ryhmän ulkopuolelle. Lapset

mainitsivat kätköjen etsinnän, liikunnan, internetin ja Google Maps -karttapalvelun¹⁵ sekä taustatarinan liittymisen Ahlasiin hyvinä asioina. Jotkut pitivät enemmän haasteellisista ja toiset helposti löydettävistä kätkökohteista. Huomasin myös sen, että 9-10-vuotiaat ovat jo taitavia internetin käyttäjiä ja he osaavat jo soveltaa lukemaansa tietoa sekä erilaisia vihjeitä (kuva, kartta- ja sanalliset vihjeet) ympäristössä tapahtuvaan kätköjen etsintään.

Suurin osa lapsista halusi pelata samanlaisia pelejä uudestaan. Luokan opettaja oli myös tyytyväinen peliin ja kertoi pelaavansa sitä jatkossa myös muiden oppilaiden kanssa. Kokemukseni perusteella geokätköilyn ideaa voidaan hyvin soveltaa lapsille sopivaksi peliksi ja leikiksi, josta voi myös oppia jotain. Rantatien varrella olevasta Ahlaisten kulttuuriympäristöstä olisi voinut rakentaa laajemmankin kätköreitit ja myös laajemmalle kohderyhmälle, koska kiinnostavia paikkoja ja historian tapahtumia löytyi paljon.

3. Geokätköily matkailussa

Matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisemat, aktiviteetit sekä kokemukset ja elämykset¹⁶. Geokätköilyä voidaan ajatella niin matkailijan kuin paikallisenkin väestön näkökulmasta seikkailuna, uusien paikkojen löytämisenä ja elämysten kartuttajana. Pirita Ihamäki näkee kehittyneiden maiden siirtyvän uudenlaiseen matkustamiseen, jossa kokeneet ja tiedostavat matkailijat etsivät erilaisia matkakokemuksia. Uudet matkakohteet, uusien matkailupalvelujen ja ohjelmantarjoajien mahdollisuudet sekä informaatio-tekniikan mahdollistamat palvelut tulevat vaikuttamaan matkailun tarjontaan.¹⁷

Geokätköilyssä teknologia yhdistyy ulkona liikkumiseen ja tarjoaa matkailijalle niin tietoa kuin kokemuksiakin. Geokätköilyn hyviin puoliin kuuluu sen hyvä saavutettavuus. Kuka tahansa, jolla on tietokone ja internet –yhteys, voi kirjautua geokätköily sivustolle ja aloittaa harrastuksen. GPS –paikannin kuuluu olennaisena osana geokätköilyyn, mutta monet kätköt voi löytää myös kartan avulla. Kätkön sivulle voidaan liittää monenlaista tietoa paikasta. Kätkön piilottaja voi kertoa esim. paikan historiasta, ympäristön muutoksesta, kulttuurista, eliöstöstä tai paikkaan liittyvistä muistoista. Internetistä luettu informaatio paikasta konkretisoituu ja paikkakokemuksesta muodostuu henkilökohtainen kätköä etsiessä¹⁸.

Hemmi ja Vuorinen jaottelevat teoksessaan *Matkailu* matkailun ohjelmalvelut Suomen olosuhteissa kahteen alaotsikkoon: harrastus- ja virkistyspalveluihin sekä kulttuuri- ja taidepalveluihin. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat mm. luontoaktiviteetit, rakennetut aktiviteetit, huvikohteet sekä kilpailutapahtumat. Kulttuuri- ja taidepalveluihin kuuluvat taas

mm. konsertit, museot, teatterit ja festivaalit. Nämä tarjoavat matkailijalle kuultavaa ja nähtävää, mutta ne ovat matkailijan kannalta passiivisia palveluita.¹⁹

Näkisin geokätköilyn liittyvän niin harrastus- ja virkistystoimintaan kuin kulttuurinkin piiriin. Palvelu –sana on geokätköilystä puhuttaessa hieman harhaanjohtava, koska kyseessä on peli ja harrastus, jossa harrastajilla on merkittävä osa kätköilyn kehityksessä ja uusien kohteiden esille tuomisessa. Kätkö voi olla piilotettuna esim. kulttuurihistoriallisesti merkittävään paikkaan, ja sitä kautta kulttuuri yhdistyy aktiiviseen luonnossa tai urbaanissa ympäristössä liikkumiseen. Porin Kirjurinluodolla sijaitseva kätkö on yksi esimerkki siitä, miten matkailija voi yhdistää kätkön etsinnän halutessaan musiikkitapahtumaan. Kätkön sivulla kerrotaan Kirjurinluodosta ja samalla paikassa järjestettävästä Pori Jazz -festivaalista. Kätkö tarjoaa musiikin kuuntelijalle mahdollisuuden tutustua paikkaan myös toisenlaisesta näkökulmasta, kun annettua haastetta eli piilotettua kätköä lähdetään etsimään. Toisaalta geokätköilyharrastajan kokemuksia ja elämyksiä Kirjurinluodon kätköllä voi värittää festivaalien aikana taustalta kuuluva musiikki.

Geokätköily tarjoaa uudenlaisen tavan tutustua matkakohteisiin ja antaa matkailijalle mahdollisuuden löytää myös perinteisemmistä matkaoppaista poikkeavia paikkoja. Matkailija voi valita jo ennen matkalle lähtöään, haluaako hän tutustua matkakohteen luontoon, rakennettuun urbaaniin ympäristöön vai hakea elämyksiä haasteellisten kätköjen etsimisestä. Samanlaista tiedonhaku matkailijat harrastavat joka tapauksessa ennen matkalle lähtöään. Paikallinen väestö taas voi löytää geokätköilyn avulla uusia paikkoja ja näkökulmia jo entuudestaan tuttuun ympäristöön.

3.1 Geokätköily osana hyvinvointi- ja luontomatkailua

Matkailija voi hakea matkaltaan tiedon, maisemien ja kulttuurin lisäksi myös fyysisiä aktiviteetteja, hyvinvointia sekä jännitystä. Hyvinvointimatkailuksi voidaan kutsua sitä, kun lähdetään pois päivittäisten arkirutiinien piiristä kokemaan ja näkemään jotain arjesta poikkeavaa, mikä sitten vaikuttaa positiivisesti matkailijan henkiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Hyvinvointimatkailuun kuuluu usein myös liikunta.²⁰

Geokätköily voidaan nähdä niin liikuntana, jännittävänä ja haasteellisena pelinä kuin hyvinvointia tuottavana harrastuksenakin. Aktiivinen, jännitystä ja seikkailuja etsivä matkailija voi hakea itselleen geokätköily sivustolta sopivan vaikeita kätköjä ja haasteellisissa maastoissa olevia kätköpaikkoja. Kätköjä on piilotettu mm. luoliin, saariin, luodoille ja vedenalaisiin kohteisiin, joihin pääseminen ei ole helppoa ja vaatii usein apuvälineitä.

Samalla kätköjen etsiminen tuo uudenlaista sisältöä matkailuun verrattuna perinteisiin seikkailu- ja luontoretkiin.

Luonto ja luontomatkailu kiinnostavat ympäristötietoisia matkailijoita. Luontomatkailijan motiivina voi olla kiinnostus koskemattomiin luonnonalueisiin, eläimistöön, kasveihin, retkeilyyn, joki- ja järvimaisemiin, luontovalokuvaukseen tai kuntoiluun.²¹ Ihmisten huoli ympäristön tulevaisuudesta ja matkailun aiheuttamista haitoista on synnyttänyt käsitteen ekoturismi. Ekoturisti haluaa matkailla luontoa vahingoittamatta ja tutustua aitoon luontoon sekä kulttuuriympäristöön. Suomessa ekoturismi keskittyy pääasiassa maaseutumatkailuun, johon kuuluvat suomalainen luonto, maaseutumiljöö sekä paikallisen väestön tavat ja elinkeinot.²² Geokätköilyssä pyritään kunnioittamaan ekoturismin tavoin ympäristöä, välttämään roskaamista sekä säilyttämään valitut kätkökohteet hyvässä kunnossa. Kätköjä on piilotettu paljon myös luontomatkailijaa kiinnostaviin maisemiin. Harrastuksen avulla luonnosta kiinnostunut voi tutustua kohteisiin ja suunnitella retkiä etukäteen tutustumalla geokätköily sivuston tarjontaan.

Matkailureittejä²³ voidaan myös pitää vetovoimatekijöinä ja matkalla olemista matkailuelämyksen tuottajana. Toiset matkailijat haluavat päästä mahdollisimman nopeasti kohteeseen, jolloin valitaan suoraan kohteeseen vievä tie. Itse matkalla olemisesta nauttivat valitsevat tien, jonka varrella on nähtävää, palveluja ja yksittäisiä vierailukohteita, joihin voidaan pysähtyä hetkeksi. Näin tietä ja sen lähiympäristöä voidaan kutsua kohteeksi ja matkailutieksi.²⁴

Suomessa on tällä hetkellä yhdeksän virallista matkailutietä²⁵. Pohjanlahden rantatien kehittäminen vetovoimaiseksi matkailutieksi tarvitsee myös näitä lyhyitä pysähdyspaikkoja, joissa on jotain nähtävää ja koettavaa. Geokätköjä on piilotettu paljon Pohjanlahden rantatien varrelle, ja ne toimivat hyvin myös lyhyinä pysähdyspaikkoina. Tiellä kulkeva matkailija voi pysähtyä halutessaan mielenkiintoisen kätköpaikan kohdalla ja kokea sitä kautta matkailuelämyksiä jo ennen varsinaista määränpäättä.

3.2 Rantatie tutuksi erilaisten teemojen kautta

Pohjanlahden rantatien varrella olevia paikkoja ja kohteita voisi jakaa erilaisiin teemoihin, yhdistää geokätköilyyn sekä hyödyntää matkailussa. Esimerkkini ovat pääasiassa Satakunnan alueelta. Ideoita voidaan kuitenkin soveltaa myös laajemmin rantatien varrella oleviin kohteisiin. Geokätköilijät ovat jo tavallaan luoneet uuden tavan matkailukohteiden esille tuomiseen harrastuksensa avulla²⁶. Luonto ja kulttuuriympäristö kiinnostavat matkailijoita,

ja kulttuurisesti merkittäviä ja maisemaltaan erityisiä kohteita pidetään myös geokätköilyharrastajien keskuudessa parhaina kätköpaikkoina ²⁷. Pohjanlahden rantatien varrella on paljon merkittäviä kulttuuri- ja maisemakohteita, kuten mm. Rauman vanhakaupunki, joka on myös yksi Unescon maailmanperintökohteista. Paikkakunnan kulttuuriympäristön kehittäminen ja tietoisuuden leviäminen voi myös edesauttaa paikallisten kiinnostusta ympäristöstään ja vahvistaa paikallisidentiteettiä.

Rantatien varrella olevia kohteita voidaan jakaa moniin eri teemoihin. Pirjo Ihamäki on jakanut Selkämeren rannikon matkailutien kohteet kolmeen eri teemaan: luontokohteisiin, kulttuurikohteisiin sekä esihistoriallisiin ja historiallisiin kohteisiin. Kohteiden jaottelu auttaa matkan suunnittelua ja niiden pohjalta voidaan rakentaa eripituisia matkailureittejä ²⁸. Näitä yleisiä teemoja voidaan vielä tarkentaa ja nostaa esille mm. rantatien varrella olevat kirkot, kylät, kaupunkimiljööt, kartanot, sillat, lintutornit, maisemat, luolat, joet ja kosket, maisemaan liittyvät muutokset jne.

Teemoista rakentuneisiin reitteihin voidaan puolestaan yhdistää geokätköilyä piilottamalla kätköjä reitin varrella oleviin kohteisiin. Teemaan liittyvä ja monesta kätköstä (multikätkö)²⁹ koostuva reitti sisältää yhtenäisen vihjeiden ketjun, jolloin ensimmäinen kätkö johdattaa toiselle ja toinen kolmannelle jne. Tämä tosin tuottaa ongelmia niille kätköilijöille, jotka eivät pääse kaikille kätköille välimatkan tai muiden syiden takia. Siksi reittejä on hyvä suunnitella eripituisiksi ja erityyppisille matkailijoille soveltuviksi. Jotkut reitit voisivat tarjota juonellisen ja monia kätköjä sisältävän retkikokemuksen, kun taas toiset voisivat keskittyä enemmän yksittäisiin kohteisiin.

Matkailija voisi halutessaan kulkea koko reitin tai käydä vain jossain reittiin kuuluvassa kohteessa. Silloin reitti soveltuisi niin kätköpaikkojen lähellä asuville kuin niillekin, jotka kulkevat rantatietä autolla tai muulla pidemmälle matkalle soveltuvalla kulkuneuvolla. Reitit voisi liittää viralliselle geokätköilyseivästölle tai sitten rantatien omille verkkosivuille, josta matkailijat voisivat valita itselleen sopivan tavan tutustua ympäristöön.

3.3 Rantatien varrella olevat luonto-, kulttuuri- ja historialliset kohteet geokätköilyssä

Potentiaalisia luontokohteita, jotka sijaitsevat rantatien varrella ja voisivat kiinnostaa matkailijaa, ovat mm. meri, saaristo, metsät, luontopolut, kalliot, jokisuistot sekä erilaiset geologiset kohteet ³⁰. Nämä kohteet soveltuvat myös geokätköilyyn ja kätköjen piilottamiseen. Maastoon piilotettavat kätköt voisivat tarjota matkailijalle hienoja elämyksiä

ja kokemuksia sekä tietoa Pohjanlahden alueen ympäristöstä. Jokamiehen oikeudet³¹ toimivat geokätköilyharrastajan ohjeena kätköjä piilottaessa ja niitä etsiessä. Oikeudet antavat vapauden kulkea maanomistajaa häiritsemättä ja ilman moottoriajoneuvoja Suomen luonnossa. Kuitenkin kansallispuistoihin ja muille luonnonsuojelualueille piilotettavista kätköistä on ilmoitettava Metsähallituksen luontopalveluihin³².

Luontovalokuvaajille ja maisemakokemusten etsijöille voisi tarjota esim. Merenkurkun tai Hailuodon kansallismaisemiin sijoittuvaa kätköreittiä, joka tarjoaisi matkailijalle merinäköaloja ja muita visuaalisesti hienoja luonnonmaisemia. Retkeilijöille voisi tarjota reittiä, joka kulkisi luontopolkuja pitkin ja mahdollistaisi esim. pyörällä liikkumisen. Lintuharrastajia taas voisi kiinnostaa reitti, johon kuuluisi jokisuistojen, kuten Kokemäen joen suiston pesimäalueet sekä Porin edustalla ja rantatien varrella olevat lintutornit. Seikkailijoille ja haasteita etsiville voisi koota reitin, joka kulkisi esim. saaristoa pitkin tai veisi matkailijat sukeltamaan Rauman edustalla oleviin hylkyihin. Porin Yyterin hiekkaranta ja Kalajoen Hiekkasärkät taas vetävät puoleensa auringonpalvoja, vesiharrastajia, telttailijoita, karavaanareita sekä mökkeilijöitä. Alueilla on varsinkin kesäisin paljon matkailijoita ja myös niitä, jotka voisivat olla kiinnostuneita tutustumaan alueeseen kätköjen avulla. Yyterin rannoille on geokätköily sivuston mukaan piilotettu vain yksi kätkö, joten potentiaalisia paikkoja kätköille olisi tarjolla.

Rantatien varrelta löytyy monia kiinnostavia kulttuurikohteita. Kulttuuriympäristöihin ja -maisemiin kuuluvat mm. vanhat kirkonkylät ja kulttuurimaisemat Ahlaisissa ja Merikarvialla, ruukkialueet ja vanhat tehdasmiljööt (Ahlströmin ruukki Noormarkussa ja Porin puuvillatehdas sekä Rosenlewin tehdasalue), kartanot ja huvilat (Villilän kartano Nakkilassa, Vuojoen kartano Eurajoella ja Alvar Aallon suunnittelema Villa Mairea Noormarkussa) sekä kaupunkimiljööt (Vanha Rauma ja Kivi-Pori).³³

Kulttuurikohteista voi koota monenlaisia teemoja ja erilaisia kätköreittejä. Kohteista löytyy paljon tietoa, minkä vuoksi kätköihin voidaan liittää informaatiota monista eri näkökulmista. Esimerkiksi Noormarkun ruukkialueelle voisi piilottaa kätköjä, jotka kertoisivat ruukkityöläisen arjesta tai sitten kätkökohteet voisivat kertoa alueen arkkitehtuurista. Vanhasta Raumasta voisi kerätä mm. tarinoita ja muistoja, jolloin paikallinen murre voisi värittää kätköjen viiheitä. Reitin voisi rakentaa myös niin, että se kulkisi alueen merkittävimpien kohteiden kautta, jolloin kätköt toimisivat matkailijan kaupunkioppaana. Kirkoista voisi rakentaa laajemman reitin, joka kulkisi rantatien alusta loppuun asti. Kirkkoja voisi käsitellä arkkitehtuurin sekä taidehistorian näkökulmasta. Matkailija saisi kattavan

kokonaiskuvan alueen kirkkorakentamisesta, kun hän olisi tutustunut eri aikoina ja erilaisiin maisemiin rakennettuihin kirkkoihin reitin varrella. Kirkkoja voisi käsitellä myös kirkon vallan ja merkityksen kautta. Näkökulma toisi esille sen, miten suurta roolia kirkko on näyteltyt menneinä vuosisatoina ihmisen elämässä ja miten merkitys on muuttunut aikojen kuluessa.

Rantatien varrella olevat esihistorialliset ja historialliset kohteet ovat pääasiassa raunioina tai niiden olemassaolosta tiedetään, vaikka näkyviä merkkejä ei enää olisikaan. Näitä muinaisjäännöskohteita löytyy runsaimmin tieosuudelta, joka kulkee Ulvilasta Raumalle, Nakkilan, Euran/Kiukaisten ja Eurajoen kautta. Kohteet ovat keskiaikaisia kaupungin- ja linnoituksen paikkoja (Ulvila, Linnamaan kylä), pronssikautisia ja kivikautisia kohteita (Nakkila), historiallisen ajan hautausmaa (Irlanteen kirkonmäki) ja Lapin kivikylässä Raumalla sijaitseva pronssikautinen Samallaahdenmäki, joka on myös Unescon maailmanperintökohde. Näiden lisäksi rantatiestä kauempana sijaitsevia ja hyvin hoidettuja muinaisjäännöskohteita on mm. Ulvilassa, Harjavallassa, Eurajoella, Eurassa ja Rauman Lapissa.³⁴

Kohteisiin liittyvä informaatio ja tarinat ovat merkittäviä varsinkin silloin, kun kohteet ovat häviämässä tai jo hävinneet näkyvistä. Muinaisjäännöskohteiden esille tuomisessa näkisin tärkeänä kohteeseen liittyneet tapahtumat, häviämiseen liittyvät vaiheet sekä ihmisen suhteen paikkaan. Kätköjen esittelyyn voisi liittää kuvia, piirroksia ja malleja jo hävinneistä kaupunki- ja linnoituspaikoista sekä paikkaan liittyvistä arkeologisista löydöistä. Silloin matkailija voisi yhdistää mielikuvat ja informaation paikasta todelliseen ympäristöön kätköä etsiessä. Kätköjen etsimisen lisäksi haastetta toisi itse kätkökohteiden löytäminen. Kätköjä ja aarteensintää hyödyntävä tutkimusretki historiaan voisi olla näin hyvinkin antoisaa. Näkisin esihistoriallisten ja historiallisten kohteiden soveltuvan geokätköilyyn niin, että reitti ja kätköt liittyisivät yhteen kohteeseen kerrallaan. Silloin paikkaan liittyvää informaatiota voisi tuoda enemmän esille, mikä auttaisi matkailijaa sijoittamaan paikan historialliseen kontekstiin ja ymmärtämään sitä paremmin.

Mahdollisuuksia on monia ja geokätköilyä voidaan soveltaa näihin teemoihin ja reitteihin helposti, koska virallinen geokätköily sivusto tarjoaa toimivan ja ilmaisen verkkoalustan toiminnalle. Toisaalta geokätköilyn ideaa voi soveltaa erilaisiksi peleiksi, teema- ja kaupunkikierröksiksi tai luontoretkeiksi, jotka voitaisiin sijoittaa rantatien omille verkkosivuille. Silloin geokätköilyn sääntöjä ja toimintalogiikkaa voitaisiin muokata halutulla tavalla.

4. Rantatiellä olevien kohteiden ja kätköily -harrastuksen saavutettavuus

Geokätköilyn harrastajat löytävät rantatien varrella olevat kohteet ja kätköitiedot www.geocachin.com -sivustolta, mutta miten harrastus voisi saavuttaa myös muut kohderyhmät? Rantatien omat verkkosivut mahdollistavat geokätköilyn soveltamisen erilaisille matkailijoille sopivaksi, ja niiden avulla voidaan saavuttaa myös muita kohderyhmiä. Verkkosivut tarjoavat tietoa rantatiestä, ja ne ohjaavat geokätköilystä kiinnostuneet harrastuksen pariin kertomalla kohteissa olevista kätköistä ja virallisesta geokätköily sivustosta. Rantatien verkkosivuille voisi myös rakentaa erillisen osion, joka tarjoaisi matkailijalle erilaisiin teemoihin perustuvia kätköreittejä sekä erilaisille matkailijaryhmille suunniteltuja reittejä.

Rantatien kätköreitteihin keskittyvää sivustoa voitaisiin rakentaa niin, että matkailijan olisi helppo löytää itselleen mieluisa tapa matkailla mahdollisimman helposti. Saavutettavuutta ja helppokäyttöisyyttä voisi edesauttaa selkeä ja visuaalisesti houkutteleva ulkoasu, joka voisi perustua esim. tyyliteltyyn Pohjanlahden rantatien karttaan. Verkkosivut ovat nykyään merkittävä mainonnan väline, ja sivujen ulkoasulla ja toimivuudella on merkittävä rooli imagon rakentajana. Sivusto tarjoaa informaatiota niin matkailijoille kuin matkailuyrityksillekin.³⁵ Reitit voitaisiin jakaa eri teemoihin, jotka tarjoaisivat reittejä eri kohderyhmiin kuuluville matkailijoille. Teemoihin voisi kuulua jo aikaisemmin mainitsemani luontoretkeily-, kulttuuri- ja historiallisiin kohteisiin liittyviä reittejä.

Matkailijat voisi jakaa pelkistetysti perheisiin, nuoriin aikuisiin sekä seniorimatkailijoihin, jolloin jokaisen ryhmän tiedot, taidot ja kiinnostuksen kohteet voitaisiin huomioida reittien suunnittelussa. Perheille voisi tarjota tarinallisia kaupunki- ja luontoseikkailuja, nuorille aikuisille vaativampia ongelmanratkaisuun tai haasteellisiin maastokohteisiin perustuvia kätköreittejä ja senioreille kulttuuriin sekä kansanperinteeseen liittyviä kätkökohteita tai reittejä. Saavutettavuutta voitaisiin myös edesauttaa niin, että kätköpaikat voitaisiin löytää GPS -laitteiden lisäksi helposti myös kartan avulla.

Sivustolle voisi myös liittää osion, jonne matkailijat voisivat liittää omia kuviaan ja matkakokemuksiaan samalla tavalla kuin geokätköily sivustolla. Tämä vaatisi kuitenkin rekisteröitymistä sivustolle, jotta mahdolliset häiriköt eivät pääsisi anonyyminä sabotoimaan sivustolla käytyjä keskusteluja. Kommentit voisivat edesauttaa reittejä harkitsevia matkailijoita innostumaan kohteista, joita muut ovat jo testanneet ja kommentoineet. Matkailijat kuitenkin hakevat yhä enemmän tietoa internetistä ennen matkalle lähtöään. Samalla matkailureiteistä ja niiden toimivuudesta saataisiin tietoa, ja niitä voitaisiin kehittää

yhä paremmiksi ja toimivimmiksi. Kommenttien avulla voitaisiin myös kerätä tietoa matkailijoista, heidän kiinnostuksen kohteistaan, taustoistaan sekä suhteestaan luontoon ja kulttuuriin. Seuraavaksi pohdin geokätköily –harrastuksen soveltamista ja soveltumista erilaisille kohderyhmille.

5. Aartenetsintää erilaisten kohderyhmien näkökulmasta

Geokätköilyä harrastavat pääasiassa nuoret aikuiset mutta myös vanhemmat tekniikasta kiinnostuneet henkilöt. Tekniikan ja internetin liittyminen harrastukseen vaikuttaa osaltaan siihen, että suurin osa harrastajista on nuoria miehiä. Kuitenkin harrastus on houkuttellut mm. pariskuntia etsimään kätköjä ja liikkumaan yhdessä.³⁶ Tällä hetkellä harrastajia on Suomessa tuhansia, arviolta noin 4000–5000 ja kätköjä noin 10 000. Harrastajien määrän oletetaan edelleen kasvavan GPS- laitteiden yleistyttyä ja niiden hintojen halpenemisen seurauksena.³⁷

Geokätköjen sijoittaminen rantatien varrelle houkuttelee ainakin jo harrastukseen tutustuneita vierailemaan kohteissa. Matkailussa on kuitenkin huomioitava myös laajemmat kohderyhmät. Miten geokätköily sopii niille matkailijoille, jotka eivät ole tutustuneet harrastukseen ja miten tietoisuutta voitaisiin lisätä? Miten teknologiaa hyödyntävä aartenetsintä soveltuu esimerkiksi lapsiperheille, nuorille aikuisille tai vanhemmille matkailijoille?

5.1 Lapsiperheet, nuoret aikuiset ja iäkkäämmät matkailijat aartenetsijöinä

Oppiminen on yksi matkailun keskeisiä motivaatioita, ja varsinkin perheet valitsevat usein matkakohteen, jossa lapset voivat oppia jotain³⁸. Geokätköilyssä perheet voivat tutustua uusiin paikkoihin aartenetsintäleikin avulla. Vanhemmat voivat käydä katsomassa yhdessä lasten kanssa kiinnostavia kohteita geokätköily sivustolta ja lähteä yhdessä etsimään valittuja kätköjä. Perheet voivat geokätköilyn avulla saada tietoa paikoista, opetella teknisten laitteiden ja internetin käyttöä, tutustua ympäristöön ja luontoon, saada liikuntaa sekä saavuttaa onnistumisen tunteita kätköjen löytyttyä.

Perheille voisi myös suunnitella omia kätköreittejä rantatien verkkosivuille. Silloin kätköjen kohteissa, teeman valinnassa, vihjeissä ja vaikeustasossa voitaisiin ottaa huomioon myös pienet matkailijat. Aartenetsinnän ympärille voisi myös rakentaa Ahlaisten arvoitus –pelin tavoin kohderyhmälle sopivan fiktiivisen taustatarinan ja haasteen, joka yhdistäisi erilaiset kätköpaikat toisiinsa ja houkuttelisi perheenjäsenet kätköjen luokse. Nämä peleihin

liitettävät ominaisuudet, kuten taustatarina ja ongelman ratkaisua vaativat tehtävät, voivat toimia motivaation ylläpitäjänä ja edesauttaa kätköseikkailuun uppoutumista.

Nuoret ovat tottuneita teknologian käyttäjiä, ja siksi he usein omaksuvat uudet laitteet ja sovellukset vanhempia ikäryhmiä nopeammin. Nuoret käyttävät internetiä päivittäin ja hakevat sieltä myös tietoa matkakohteesta, matkustusvälineistä, majoituksesta ja nähtävyyksistä. Nuorille aikuisille geokätköilyn markkinointi yhtenä matkailun tapana voisi toteutua kaikkein helpoiten, koska he käyttävät jo muutenkin internetiä. Sen lisäksi kiinnostavien geokätköpaikkojen perusteella tehdyt reittivalinnat ja kohteet voisivat tarjota matkailijan kaipaamia yksilöllisiä kokemuksia ja elämyksiä matkailuun. Nuoret ovat myös pelanneet vanhempia sukupolvia enemmän digitaalisia pelejä ja voivat innostua matkailuun liitettävistä teknisistä välineistä, kuten GPS-paikantimesta sekä pelillisistä ominaisuuksista, kuten ongelmanratkaisusta, kätköjen etsimisestä sekä vaikean maaston asettamista haasteista. Kasvava ympäristötietoisuus, kestävä kehitys ja huoli ilmastonmuutoksesta voivat myös houkutella juuri nuoria matkailemaan ekologisesti ja tutustumaan geokätköily -harrastukseen.

Suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle on hyvä huomioida myös iäkkäämmät matkailijat. Juhana-herttuan Aikakapseli –vihjepelissä³⁹ sovellettiin geokätköilyn ideaa ympäristössä tapahtuvaan kaupunkisuunnistukseen. Idea oli samantyyppinen kuin Ahlaisten arvoitus –pelissä, mutta vihjepelin kohderyhmä oli laajempi ja se oli suunnattu kaikille porilaisille. Lisäksi peliä pelattiin koko vuoden 2008 ajan niin, että joka kuukausi esiteltiin uusi tehtävä ja voittajajoukkue myös palkittiin. Pelin päätyttyä huomattiin, että se oli todella houkutelut erikikäisiä pelaajia ja jopa sellaisia, jotka eivät olleet aikaisemmin pelanneet digitaalisia pelejä. Nuorin pelaaja oli vasta 8-vuotias ja vanhin 66-vuotias. Pelaajien keski-ikä oli noin 26 vuotta.

40

Vihjepelistä saatujen kokemusten perusteella myös vanhemmat henkilöt voivat innostua geokätköilytyyppisestä ympäristöön ja paikallishistoriaan tutustumisesta. Vanhempia matkailijoita geokätköily -harrastuksen on kuitenkin vaikeampi saavuttaa, ja heille aktiivista liikkumista sisältävä aartenetsintäpeli voi olla monista syistä ongelmallista. Vanhemmat ihmiset eivät ole nuorempien tavoin yhtä tottuneita internetin käyttäjiä, ja fyysinen kunto voi rajoittaa hankalissa maastoissa kulkemista. Toisaalta senioreille voisi suunnitella omia reittejä esim. kaupunkialueille tai helppokulkuisille luontopoluille, joissa olisi huomioitu heidän kiinnostuksenkohteensa sekä mahdolliset rajoitteet.

Varsinkin jo eläkkeelle siirtyneet ihmiset kaipaavat usein erilaisia elämäänsä liittyneitä paikkoja, kuten kotiseutuun ja vapaa-ajanviettoon sekä opiskeluun ja työhön liittyviä paikkoja. Rantatien varrella sijaitsevista paikkakunnistakin on varmasti moni muuttanut muualle opiskelun, perheen tai työn vuoksi. Siksi seniorimatkailejoille voisi suunnitella reittejä, joissa keskityttäisiin heille tuttuihin ja ehkä jo muuttuneisiin maisemiin. Vanhemmat matkailijat voisivat myös auttaa kätköreittien rakentamisessa. He voisivat kertoa omista kohteisiin liittyvistä tarinoista ja kokemuksistaan, joiden avulla kätkökohteiden ympärille voisi luoda Pirita Ihamäen ideoiman ”tarinatori” –teeman ⁴¹. Tarinoita keräämällä saataisiin säilytettyä kohteisiin ja paikkoihin liittyviä muistoja, jotka voisivat muuten jäädä taltioimatta. Muistot heräisivät uudestaan henkiin, kun ne liitettäisiin todelliseen ja alkuperäiseen paikkaan. Uskon, että tarinatori -teema voisi kiinnostaa varsinkin paikallisia, paikkakunnalta jo pois muuttaneita sekä niitä, jotka haluavat tutustua faktatietojen sijaan paikkaan liitettäviin merkityksiin ja tarinoihin.

6. Yhteistyötä oppilaitosten, museoiden ja erilaisten tapahtumien kanssa

Geokätköilyn idea sopii hyvin ympäristötietoisuuden lisäämiseen ja paikallishistoriaan tutustumiseen. Ahlaisten arvoitus –pelistä saatujen kokemusten perusteella lapset pitivät omaa ympäristöä ja siihen liittyviä tarinoita mielenkiintoisina ja houkuttelevina pelin aiheina. Onnistunut ja oppimistuloksiin tähtäävä aarteenetsintäseikkailu vaatii kuitenkin yhteistyötä pedagogien kanssa. Yhteistyö koulujen kanssa voisi tarjota oppilaille ja opettajalle vaihtelua kouluarkeen ja lisätä lasten tietoisuutta ja oman ympäristön arvostusta. Valmiit opetuspaketit houkuttelevat opettajia luokkineen osallistumaan, koska se ei vaadi opettajalta lisätyötä. Geokätköilyyn perustuva leikkimielinen ympäristö- ja kulttuurikasvatuspeli voi lisäksi toimia tehokkaana opetuksen välineenä. Geokätköilyä voidaan soveltaa kulttuuri- ja ympäristökasvatuksen lisäksi myös moneen muuhun oppiaineeseen. Pirita Ihamäen haastattelemien geokätköilyä harrastavien opettajien sekä muiden harrastajien mielestä kätköilyn opettelemista voidaan yhdistää mm. biologiaan, maantietoon, liikuntaan sekä suunnistamiseen sekä yleisesti luonnossa liikkumiseen ⁴².

Museoilla taas on merkittävät tiedot ja kokoelmat liittyen paikalliseen kulttuuriin ja historiaan, joita voitaisiin hyödyntää kätkökohteiden esittely- ja kuvailuteksteissä. Museoiden rooli tiedon lähteenä ja yhteistyökumppanina voisi tuoda museoille enemmän yleisöä, kun kätköjä etsineet haluaisivat hakea lisää tietoa paikallisesta kulttuurista. Maakunta- ja taidemuseoiden lisäksi alueella on mm. luonnontieteeseen, merenkulkuun ja teollisuuden keskittyviä museoita, jotka voisivat tarjota omaa tietämystään kätköreittien

suunnitteluun ja toteutukseen. Yhteistyöstä kiinnostuneet museot voisivat mainostaa reittejä myös omilla verkkosivuillaan ja esitteissään, jolloin museoissa vierailevat saisivat tietoa uudenlaisesta tavasta tutustua rantatien varrella oleviin kohteisiin.

Yhteistyö eri kulttuuri- ja sivistyslaitosten kanssa olisi hyödyksi myös rantatien tunnettuuden lisäämisessä. Vaikka koululaiset olisivatkin pääasiallisena kohderyhmänä, niin heidän kauttaan tieto voisi levitä myös vanhemmille ja sukulaisille. Jos rantatien varrella olevat kohteet ja niiden pohjalta kootut reitit olisivat kaikki samalla verkkosivustolla, voisi rantatien muut kohteet herättää kiinnostusta jo oman paikkakunnan reitit kulkeneille. Erilaiset kesätapahtumat kuten esim. Pori Jazz -festivaali tai Rauman pitsiviikot voisivat myös toimia yhteistyössä rantatien tunnettuuden lisäämisessä. Tapahtumien yhteyteen voisi liittää erilaisia kätköreittejä, jotka liittyisivät tapahtumaan esim. kertomalla jazz -festivaalin historiasta, esiintyjistä, tapahtumaan liittyvistä muistoista tai paikkakunnalle (Rauma) ominaisesta käsityöperinteestä. Kätköjen etsinnästä tapahtuman aikana voisi myös kehittää erilaisia kilpailuja, koska ihmisiä on saapunut paikalle samanaikaisesti suhteellisen paljon, ja kilpailut voisivat houkutella siten suuren määrän osallistujia.

Geokätköilyn toimivaa ja yksinkertaista perusidea voidaan soveltaa moneen, ja siksi yhteistyötäkin voidaan tarjota alueen monille eri toimijoille. Mainitsin tässä muutamia mahdollisia yhteistyökumppaneita, jotka voisivat kiinnostua geokätköilyä hyödyntävästä matkailusta rantatien yhteydessä. Yhteistyötä voitaisiin tehdä myös erilaisten ympäristöön ja kulttuuriin liittyvien hankkeiden, kaupunkien, kyläyhdistysten, matkailupalvelujen tuottajien sekä yritysten kanssa. Yrityksille geokätköilyreitit voisivat tarjota oivan tavan viettää henkilöstön virkistyspäivää. Yritys voisi valita omaan aikatauluunsa sopivan pituisen ja haasteellisen reitin sekä nostattaa tiimihenkeä ohjaamalla työntekijät etsimään kätköjä ryhmissä. Samalla työntekijät voisivat nauttia ulkoilusta sekä tavallisesta työpäivästä poikkeavasta haasteiden ja ongelmien selvittämisestä.

7. Lopuksi

Geokätköily –harrastusta voidaan soveltaa matkailuun monella eri tavalla. Pohjanlahden rantatie tarjoaa mielenkiintoisia kohteita ja paikkoja, jonne voidaan sijoittaa kätköjä tai joista voidaan rakentaa monen kätkön sisältäviä geokätköreittejä. Geokätköilyn ideaa voidaan myös kehittää erilaisiksi seikkailu- ja teemakokonaisuuksiksi, jotka tarjoavat matkailijalle uudenlaisia tapoja tutustua matkakohteeseen. Reittejä ja kohteita suunniteltaessa yhteistyö alueen eri toimijoiden kanssa voisi olla hedelmällistä. Koulut, museot, yritykset, matkailupalvelujen tuottajat ja geokätköilyn harrastajat voisivat tuoda kätköjen

suunnitteluun mukaan omaa osaamistaan, ja samalla he voisivat itse hyödyntää geokätköilyä toiminnassaan.

Tietoa kätkökohteista ja –reiteistä voitaisiin rakentaa geokätköilyn viralliselle sivustolle tai sitten ideaa voitaisiin soveltaa rantatien omille verkkosivuille. Virallisella sivustolla kätköjen piilottajan ja kätköilijöiden täytyy noudattaa harrastuksen omia sääntöjä. Rantatien omilla verkkosivuilla taas ideaa voitaisiin soveltaa ja sääntöjä muokata enemmän matkailijoille ja satunnaisille kätköilijöille sopiviksi. Näen molemmissa verkkosivustoissa potentiaalia matkailun edistämiseksi. Virallinen sivusto houkuttelee yhä kasvavaa harrastajaryhmää ja rantatien oma sivusto taas muita matkailijoita.

Geokätköilyä voidaan myös ajatella eri-ikäisille sekä erilaisia kokemuksia ja elämyksiä hakeville sopivana harrastuksena. Erilaiset teemat ja reitit tarjoavat matkailijalle mahdollisuuden valita juuri itselleen sopivan tavan tutustua matkakohteeseen. Matkailija voi hakea matkaltaan tietoa, seikkailua liikuntaa, luontokokemuksia tai rentoutumista. Kätköjen avulla myös paikalliset voivat löytää tutuista maisemista uusia ulottuvuuksia harrastuksen avulla. Geokätköilyn idea on yksinkertainen ja toimiva. Siksi sitä on helppoa soveltaa monenlaisiin tarkoituksiin, kuten esimerkiksi matkailuun.

Viitteet:

¹ Geokätköily sivusto: <www.geocaching.com>.

² Vaihtoehtoisesti harrastaja voi tulostaa kätköpaikasta myös kartan, jos hänellä ei ole käytössään GPS –laitetta.

³ Ihamäki 2006, 4.

⁴ Groundspeak forum on geokätköily –harrastajien keskustelupalsta: <<http://forums.groundspeak.com/GC/>>

⁵ Ihamäki, Pirita 2006, 76-82.

⁶ SA on lyhenne Selective Availability –häirinnästä.

⁷ Suomalainen geokätköilyopas: <www.geokatkot.fi/geokatkoily/historia.html>

⁸ Engl. letterboxing.

⁹ Suomalainen lodjaussivusto: <www.lodjaus.partio.net>

¹⁰ Ihamäki, Pirita 2009, 158.

¹¹ Luokalla oli 11 tyttöä ja 4 poikaa.

¹² Ahlaisten arvoitus -pelin blogi: <<http://ahlainenpeli.blogspot.com>>

¹³ Blogi tarkoittaa internet –julkaisua, joka rakentuu erillisistä hyperteksteistä ja päivityksistä. Saarikoski, Suominen, Turtiainen & Östman 2009, 114.

¹⁴ Ihamäki, Pirjo 2009, 126.

¹⁵ Google Maps –karttapalvelu: <<http://maps.google.fi/>>

¹⁶ Hemmi & Vuoristo 1993.

¹⁷ Ihamäki, Pirita 2009, 151-152.

¹⁸ Ihamäki, Pirita 2009, 155.

¹⁹ Hemmi & Vuoristo 1993, 227-230.

²⁰ Ihamäki, Pirjo 2009, 119.

²¹ Hemmi 1995, 63.

²² Hemmi & Vuoristo 1993, 293.

²³ Tässä tapauksessa tarkoitan matkailureitillä maanteitä.

-
- ²⁴ Hemmi & Vuoristo 1993, 120.
- ²⁵ Ihamäki, Pirjo 2009, 117.
- ²⁶ Ihamäki, Pirita 2009, 155 ja 158.
- ²⁷ Hemmi & Vuoristo 1993, 289 ; Ihamäki, Pirita 2009, 155.
- ²⁸ Ihamäki, Pirjo 2009, 118 ja 125.
- ²⁹ Engl. multicach. Lisää tietoa erilaisista geokätkötyypeistä: <www.geokatkot.fi/geokatkoily/katkotyyppit.html>
- ³⁰ Ihamäki, Pirjo 2009, 125-127.
- ³¹ Jokamiehen oikeudet lyhyesti Ympäristöministeriön verkkosivulla:
<www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=287818&lan=FI>
- ³² Metsähallituksen verkkosivu Luontoon.fi <www.luontoon.fi/page.asp?Section=12866>
- ³³ Ihamäki, Pirjo 2009, 127-128.
- ³⁴ Ihamäki, Pirjo 2009, 125-128.
- ³⁵ Ihamäki, Pirjo 2009, 122-123.
- ³⁶ Ihamäki, Pirita 2006, 14-15.
- ³⁷ Artikkelin YLE:n verkkosivuilla 7.11.2009 (päivitetty 11.11.2009). Uutiset, kotimaa: Ilmiöitä: nykyaikainen aarteenetsintä kasvattaa suosiotansa. <<http://yle.fi/uutiset/kotimaa/article1143821.ece>>
- ³⁸ Hemmi & Vuoristo 1993, 273.
- ³⁹ Juhana-herttuan Aikakapseli –peli toteutettiin Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen digitaalisen kulttuurin oppiaineen oppilastyönä, ja peli liittyi Porin 450-vuotisjuhlallisuuksiin. Pelin verkkosivu:
<<http://vihjepeli.utu.fi/>>
- ⁴⁰ Saarikoski 2009, 289 ja 296.
- ⁴¹ Ihamäki, Pirita 2009, 158.
- ⁴² Ihamäki, Pirita 2006, 95.

LÄHTEET

Geokätköilyä soveltavat pelit:

Ahlaisten arvoitus -pelin blogi: <<http://ahlainenpeli.blogspot.com/>> (27.4.2010)

Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen suunnittelema Juhana-herttuan Aikakapseli –vihjepeli: <<http://vihjepeli.utu.fi/>> (27.4.2010)

Tutkimuskirjallisuus:

Geokätköily sivusto: <www.geocaching.com> (27.4.2010)

Groundspeak forum, geokätköily –harrastajien keskustelupalsta:
<<http://forums.groundspeak.com/GC/>> (27.4.2010)

Hemmi, Jorma: *Ympäristö- ja luontomatkailu*. Vapaa-ajan konsultit, KP-paino, Virolahti 1995.

Hemmi, Jorma & Vuoristo, Kai-Veikko: *Matkailu*. WSOY, Helsinki 1993.

Ihamäki, Pirita: *Aartenetsintää Rantatietä pitkin*. Teoksessa: Häyrynen, Maunu & Lähteenmäki, Mikael (toim.): Pohjanlahden rantatie – Ratsupolusta rannikon matkailutiekseksi. Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja XV. Pori 2009.

Ihamäki, Pirita: *Digiajan aartenetsintäleikit harrastuksina ja opetussovelluksina*. Pro gradu -työ : Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos, 2006.

Ihamäki, Pirjo: *Rantatien hyödyntäminen matkailussa*. Teoksessa: Häyrynen, Maunu & Lähteenmäki, Mikael (toim.): Pohjanlahden rantatie – Ratsupolusta rannikon matkailutiekseksi. Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja XV. Pori 2009.

Metsähallituksen verkkosivu, Luontoon.fi: <www.luontoon.fi/page.asp?Section=12866> (27.4.2010)

Saarikoski, Petri: *Yhteisöpelejä rakentamassa. Juhana-herttuan Aikakapseli 2006–2008*. *Kulttuurituotanto: kehukset, käytäntö ja prosessit*. (toim.) Grahn, Maarit & Häyrynen Maunu. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2009.

Saarikoski, Petri & Suominen, Jaakko & Turtiainen, Riikka & Östman, Sari: *Funetista Facebookiin. Internetin kulttuurihistoria*. Helsinki, Gaudeamus Helsinki University Press, 2009.

Suomalainen lodjaussivusto: <www.lodjaus.partio.net> (27.4.2010)

Suomalainen geokätköilyopas: <www.geokätköt.fi> (27.4.2010)

YLE:n verkkosivut. Uutiset: kotimaa, artikkeli 7.11.2009 (päivitetty 11.11.2009): *Ilmiöitä: nykyaikainen aartenetsintä kasvattaa suosiotansa*. <<http://yle.fi/uutiset/kotimaa/article1143821.ece>> (27.4.2010)

Ympäristöministeriön verkkosivut, Ympäristö.fi: <www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=287818&lan=FI> (27.4.2010)